

עין משפט  
גז מוצה

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

מסורת הש"ס

(א) לקמן כג. ק"ג. (ב) וז"ל  
הל"ש רב ה"ל. (ג) וז"ל  
ר"ף וז"ל ש' קורבן.  
(ד) וז"ל ה"ל וז"ל  
דכ"ה. (ה) לקמן ט. ו' ר"ה  
ד' חז"ן נג. (ו) חז"ן ט"ב  
פ"ה ח"ד חז"ן פ"ה  
(ז) וז"ל חז"ן פ"ה  
כ' ר"ה מ' ש"ז.  
(ח) וז"ל ד'.

תורה אור השלם

1. הק"ם ע"פ בראשו  
והכ"ס בחשך ודוק  
וידעתי גם אני שמקרה  
אחד יקרה את כלם.  
קולת ב"ד

הנהגות הב"ח

(א) חז"ן ד"ה וז"ל  
וה"ל חז"ן חז"ן י"ו  
וה"ל חז"ן חז"ן י"ו  
ע"ן לקמן דף ט' ע"א  
חז"ן ד"ה ע"ה ג' י"ח.

גילוי הש"ס

חז"ן ד"ה וז"ל וז"ל  
דכ"ה אפ"ו בפ"ה  
וה"ל חז"ן חז"ן י"ו  
ע"ן לקמן דף ט' ע"א  
חז"ן ד"ה ע"ה ג' י"ח.

מוסף רש"י

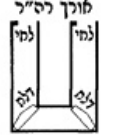
מי שהיו לו שני בתים  
משני צידי הר"ר עושה  
כנגד ו' עושה לחי  
מבאן ולחי מבאן. כתיב  
פסוק של אחד מן הכתוב  
לפיכך נכלמה דקסבר ר'  
יהודה ב' מחילות הוא הרי'  
מדאורייתא והא חז"ל שני  
מחילות מעליהם. מחילות  
של ב' בתים (שבת 10).  
ירושלים וכו' חייבין  
עליה משום רח"ה.  
דעיד של רביס היא.  
שאלוה"ק הרבה פסוק לה.  
אבל ע"פ דלחמיה  
נגמלת להו רח"ה. שאלה  
כנגד מדבר, שאלו דרך  
פסוק כל שש' וקמן ט' א"פ.

הואיל ואיכא שמי מחילות מעליהם מחילת הכית מכלן ומחילת בית  
השני מכלן סגי במקמה פורתא: לחי מכלן. אלל פסח הכית  
האחד: ולחי מכלן. אלל פסח השני לאותו בית עלמא והוא קמיה  
לשני ראשי רשות הרבים ומותר לגמול על ביתי: ירושלים.

רשות הרבים שבה מסוכן משער  
לשער ומפולג יש זה דריסת שסוס  
ריבוא ורובם שש עשרה אמה ואילמלא  
שנועלין דלחמיה בכל לילה חייבין  
עליה בשבת משום רשות הרבים  
אבל נעילת דלתות משויא לה כחצר  
של רביס ומעריבין את כולה וכל זמן  
שלא עירבו היא כרמליית ולא מיחייבי  
עלה והכי נמי אמרינן בפרק בתרא  
(לקמן ק"ה). דירושלים כרמליית היא:  
אבול דמוסוא. שעי העיר מכוונס  
זה כנגד זה והוי זה שסוס ריבוא:  
חייבין עליה בכל יום. אלמלא נעילת  
דלתות בעינן כול לילה והכא קמי  
עושה דלת מכלן ולחי וקורה מכלן  
לכית הלל: צריך לנטול. אותו דלת  
יחיד: אבול דנכרדעא. ראשי

מנוחות מפולגין לרשות הרבים הוי:  
דטימן עד פלגיהו בעפרא. סתמות  
עד חז"ן בעפר ואין ארס יכול  
לנועלן מפני העפר. טימן כמו עמונין  
פלגמלי (בבב"ב טו). מנוחות סו.  
לא היו כולן פתוחות אלא סגורות  
ופתוחות במקתא. מנוחות כמו הגפת  
דלתות (ערכין ד' י"א): מבוי עקוס.

שני פתחים מפולגין לרשות הרבים  
אחת כגון זה: אורך רח"ר  
ואלרכובו דלח"ו. אורך רח"ר  
כשני עקמומיות:  
תרכו כפולג.  
וכאן שני פולגין  
דרח"ר י"ג: הלכך  
כפ"ק. דלת בעי דלת אלל ל"ה:  
כס קול. לקמן בפירקין (ד' י"ג): שאלה  
נת קול ואמרה הלכך כתיב הלל:  
ורבי



והאמר רב הלכה כת"ק כשמואל דאמר הלכה כחנניה והאמר שמואל  
תורתו כסתום כרב דאמר תורתו כמפולש ומי עבדינן כחרי חומרי  
והא תניא "לעולם הלכה בבית הלל והרוצה לעשות כרברי בית שמאי  
עושה כרברי בית הלל עושה מקולי ב"ש ומקולי ב"ה רשע מחומרי  
ב"ש ומחומרי ב"ה עליו הכתוב אומר והכסיל בחשך הולך אלא אי כב"ש  
כקוליהו וכחומריהו אי כב"ה כקוליהו וכחומריהו הא גופא קשיא אמרת  
לעולם הלכה כב"ה והדר אמרת הרוצה לעשות כרברי ב"ש עושה ל"ק  
כאן "קודם בת קול כאן לאחר ב"ק ואיבעית אימא הא והא לאחר בת קול  
ורבי

מי שיש לו שני בתים בו. פי' שמי חירות דלין מבוי יתיר בלתי  
עד זיהו חירות פתוחות לתוכו וכמסקנתא גרסי' נהדיא ב'  
חירות: רב' תימא בכך הוא רלא טיערבא בו. משמע דמסקין  
דלפי' דלתות לא מיערבא ואם כן איירי נדכ"ה גמורה רוחט ט"ו אמות

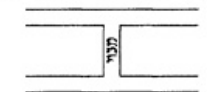
מי שהיו לו שני בתים משני צידי הר"ר  
עושה לחי מכלן ולחי מכלן או קורה מכלן  
וקורה מכלן ונושא ונותן באמצע אמרו לו  
אין מעריבין רשות הרבים בכך וכי תימא בכך  
הוא רלא מיערבא הא בדלתות מיערבא  
והאמר רבה בר רב הונא אמר רבי יוחנן  
"ירושלים אילמלא דלתותיה נעולות כלילתא  
חייבין עליה משום רשות הרבים ואמר עולא  
הני אבול דמחוזא אילמלא דלתותיה נעולות  
חייבין עליהו משום רח"ר אמר רב יהודה הכי  
קאמר ר' כיצד מעריבין מכוואות המפולשין  
לרשות הרבים עושה צורת הפתח מכלן  
ולחי וקורה מכלן איתמר רב אמר: הילכתא  
כתנא קמא למו שמואל אמר הלכה כחנניה:  
איבעיא להו לחניה אליבא דרבי תל צריך  
לנעול או אין צריך לנעול ת"ש דאמר רב  
יהודה אמר שמואל אינו צריך לנעול וכן  
א"ר מחנה אמר שמואל אינו צריך לנעול  
איכא דאמרי אמר רב מחנה ברדי הוה  
עובדא ואמר לי שמואל אין צריך לנעול  
בעו מיניה מרב ענן צריך לנעול או אין  
צריך לנעול אמר להו תא חזי הני אבול  
דנהרדעא דטימן עד פלגיהו בעפרא ועייל  
ונפק מר שמואל ולא אמר להו ולא  
מידי אמר רב כהנא הנך מנופות הואי כי  
אתא רב נחמן אמר ר' פנייה לעפרייהו לימא  
קסבר רב נחמן צריך לנעול לא "כיון  
דראויות לנעול אע"פ שאין נעולות "ההוא  
מבוי עקוס הוהו כנהרדעא רמי עליה  
חומריה דרב וחומריה דשמואל ואצרכוהו  
דלתות חומריה דרב דאמר תורתו כמפולש



רשות הרבים דק מני הרבים רשות הרבים

רבינו חננאל

ר"ה"ר (א) מהלכין דרך מבוי \* דהשתא  
אפי' נמצוי דלת היו רוחט ט"ו אמות הוי  
ר"ה"ר גמורה כיון דכשני יחיד המבוי  
הוי רוחט ט"ו אמה כמו בין העמודים  
דלמר פ"ק דשבת (ד' י"ג). דהוי רח"ר  
אע"פ דלת היו ט"ו אמה אפי' למ"ד  
היינו בין העמודים יתרון ככרמליית  
כיון משום דעמודים הן זה שלל כנגד  
זה ולא יחא תשמישיהו ולא דמי  
למנוחות המפולשות דהתם רח"ר



אינה עוברת במבוי אלל ששני רח"ר  
עוברת אלל הפתחים וז"ל לפי זה  
אע"ג דלרי' יהודה לחי וקורה מהני  
מדכנין ל"ג ולרוחט י"ו לא מהני  
מודה הוא דמדאורייתא אין מילתק  
בין י"ג ל"ו וקסבר ב' מחילות  
דאורייתא ולכן כיון מירושלים אע"ג  
דכחכה י"ו אמה בין דחייבין עליה  
משום רשות הרבים מדאורייתא הוא  
הדין כדכחכה י"ג דמדאורייתא אין  
חילוק ואם תאמר כיון דלתי ליה

לרבי יהודה שמי מחילות דאורייתא  
עמוק עשרה טפחים ורוחט ד' בו' למעוטי דרבי יהודה דיתר על כן הא מדקמיני ברש"א חזיבו רשות הרבים סרטיא ופלטיא  
ומכוואות המפולשות שמעין שפיר למעוטי דרבי יהודה ללא משום שמי מחילות אלל משום דקסבר לחי וקורה משום מחילה דאיכא מאן דקסבר הכי  
בפירקין להכי אינטרין ו' היא רשות היחיד גמורה למעוטי דרבי יהודה דלת היו רשות היחיד דלחי וקורה לא חשיבי מחילה:  
**והאמר** רבה בו' פ"ה דפריך אמאי דשרינן לחי וקורה מדד אחד ומדמגרין לנעילת דלת אינו נראה לו שהיה מקשה לו דאיכא  
לאוקומא נמי בנגעל ואם תאמר כיון דיט ב' מחילות ושלישית בנגעל הוי ג' מחילות ולקמן אמר דלכל היותר לבי"ה  
שלש מחילות דאורייתא יש לומר לפירושו דהיינו דווקא היכא דאיכא ג' מחילות גמורות הוי דאורייתא אבל הכא דשלישית ע"י דלת  
רביעית נמי לרי' נראה דפריך משום דשמעמ על דב"ה לא בעי נעילה וכן אמר בסמוך דכרייתא לא גופא פירש כדברי ג"ה  
נעילה כמו כדברי ב"ש וז"ל והכי פריך מר' יוחנן דלמר בפרק ב' דהוי אליבא דרבי יהודה דלמר חמו רביס ומצטלי מחילתא  
ופלגי עליה התם כגון יש לומר דפריך כי היכי דלרי' יהודה בשם ד' מחילות דלת חשיבי ליה מגרין נעילה הכי נמי ב' מחילות דלת חשיבי  
לכנן יהיה לרי' נעילה וכן משמע בפרק שני (ד' כג). דשמי מחילות לרנן כס' ד' מחילות לרבי יהודה: וז"ל עבדינן כחרי חומרי.  
ואם תאמר ומאי סלקא דעתך השתא כיון דלת סתמי אהדי וזי משום דהלכתא כותיה עמד דוכתא היא הלכה כמותו בכל מקום  
ובכמה מקומות קיימא לן כמר בהא וכמר בהא ויש לומר דלת דמי דהאי מבוי שרי ב"ה לכולי עלמא וליכא מאן דמגרין דלמות:  
**כאן** לאחר בת קול. ואם תאמר מאי שגז דלת קיימא לן כנת קול דרבי אליעזר דהוסיב (ב"מ ד' ע"ג) ויש לומר דהתם לא ילאה  
אלל לכבודו כדמוכח התם ועוד דהתם היתה כנגד רביס והתורה אמרה אחרי רביס להטות אבל הכא דכרבה בית הלל  
הוי רובא וכן תלמוד בבלי דלת קול אלל משום דבית שמי (או חריסו) טפי ואם תאמר אם כן מאי קאמר ר' יהושע היא דלמר אין  
משגיבין בבית קול הלל לא אמר רבי יהושע אלל אנת קול דר"ה וי"ל דלת כשמיס היא משמע דלתי להשגיב כלל בשום בית קול:  
כגון